

Міністерство освіти і науки України
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЧЕРНІГІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

Географія туризму

Методичні вказівки до практичних занять та самостійної роботи
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
галузі знань 24 Сфера обслуговування
спеціальності 242 Туризм і рекреація
усіх форм навчання

I частина

Затверджено
на засіданні кафедри туризму
Протокол №1 від 23.01.2024 р.

Чернігів 2024

Географія туризму. Методичні вказівки до практичних занять та самостійної роботи для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 24 Сфера обслуговування спеціальності 242 Туризм і рекреація. I частина/ Укл.: Алешугіна Н.О., Зеленська О.О. – Чернігів: НУ «Чернігівська політехніка», 2024. 18 с.

Укладачі: **Алешугіна Наталія Олександрівна**, кандидат економічних наук, доцент;
Зеленська Олена Олександрівна, кандидат економічних наук, доцент

Відповідальний за випуск: **Зеленська О.О.**, завідувач кафедри туризму, кандидат економічних наук, доцент

Рецензент: **Дубина М.В.**, завідувач кафедрою фінансів, банківської справи та страхування Національного університету «Чернігівська політехніка»

ЗМІСТ

Вступ	3
Структура навчальної дисципліни (I семестр)	5
Практичні та семінарські заняття	7
<i>Змістовний модуль 1. Теоретичні та методологічні основи географії туризму</i>	
Заняття 1. Географія туризму як наукова дисципліна.....	7
Заняття 2. Методологія та методика географічних досліджень в туризмі.....	7
Заняття 3. Загальні закономірності та фактори просторового розвитку туризму.....	8
<i>Змістовний модуль 2. Туристичні ресурси світу</i>	
Заняття 4. Природні туристичні ресурси світу.....	8
Заняття 5. Антропогенні туристичні ресурси світу.....	9
<i>Змістовний модуль 3. Географія спеціальних видів туризму</i>	
Заняття 6. Географія рекреаційних видів туризму.....	10
Заняття 7. Географія активних видів туризму.....	11
Заняття 8. Географія культурно-пізнавального та ділового туризму	12
Заняття 9. Географія релігійного туризму	12
Індивідуальна робота студентів	14
Питання до заліку з дисципліни «Географія туризму»	15
Розподіл балів, які отримують студенти	16
Мінімальні вимоги до знань та вмінь	17
Список рекомендованих джерел	18

ВСТУП

Методичні вказівки до виконання практичних робіт та завдань для індивідуальної і самостійної роботи з дисципліни “Географія туризму” розроблено відповідно до навчальних планів спеціальності та програми навчальної дисципліни.

Головною метою викладання дисципліни «Географія туризму» є отримання майбутніми фахівцями сфери туризму професійних знань у сфері теорії і методології географічних досліджень, формування фахового світогляду щодо територіальної організації та умов розвитку туризму в регіонах та країнах світу.

Предмет дисципліни - властивості або особливості територіальних поєднань різноманітних ресурсів, умов та чинників, спрямовані на формування туристичного продукту для задоволення туристичних потреб на ринку туристичних послуг.

Під час вивчення дисципліни здобувач вищої освіти (ЗВО) має набути або розширити наступні загальні (ЗКх) та фахові (ФКх) компетентності, передбачені освітньою програмою:

ЗК 04 Здатності до критичного мислення, аналізу і синтезу;

ЗК 06 Здатності до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;

ЗК 07 Здатності працювати в міжнародному контексті з дотриманням стандартів обслуговування;

ЗК 09 Вміння виявляти, ставити і вирішувати проблеми;

ЗК 10 Здатності спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово в процесі обслуговування українських громадян та професійного спілкування;

ФК 18 Здатності застосовувати знання у практичних ситуаціях;

ФК 19 Здатність аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій;

ФК 21 Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів;

ФК 26 Здатності здійснювати моніторинг, інтерпретувати, аналізувати та систематизувати туристичну інформацію, уміння презентувати туристичний інформаційний матеріал;

ФК 30 Здатності працювати у міжнародному середовищі на основі позитивного ставлення до несхожості до інших культур, повага до різноманітності та мультикультурності, розуміння місцевих і професійних традицій інших країн, розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці.

Під час вивчення дисципліни ЗВО має досягти або вдосконалити наступні програмні результати навчання (ПРН), передбачені освітньою програмою:

ПР 2. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук

ПР 3. Знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ

ПР 4. Пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору

ПР 5. Аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій

ПР 14. Проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття

ПР 17. Управляти своїм навчанням з метою самореалізації в професійній туристичній сфері

ПР 18. Адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях

ПР 19. Аргументовано відстоювати свої погляди у розв'язанні професійних завдань

ПР 20. Виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання

У підсумку ЗВО повинні:

знати:

- теоретико-методологічні засади географії туризму;

- історію географічних досліджень туристичної діяльності;

- сучасні концепції та теорії географії туризму;

- основні методи географічних досліджень, що застосовуються для вивчення туристичної діяльності;

- загальні закономірності та фактори, що впливають на розвиток туризму;
- особливості сучасних міжнародних туристичних потоків, фактори, що впливають на кількісні та якісні зміни їх показників;
- просторовий розподіл туристичних ресурсів у світі;
- тенденції розвитку різних видів рекреаційної діяльності в світі;
- особливості розвитку рекреаційних комплексів туристичних регіонів світу;
- особливості та проблеми розвитку рекреаційного комплексу України та Чернігівської області.

вміти:

- орієнтуватися в географічному розташуванні рекреаційних ресурсів;
- характеризувати рекреаційні регіони світу;
- оцінювати рекреаційний потенціал певних територій;
- пояснювати зміни якісних і кількісних показників сучасних туристичних потоків;
- доводити необхідність раціонального використання рекреаційних ресурсів;
- давати характеристику рекреаційних комплексів світу, України, Чернігівської області;
- використовувати різноманітні методи географічних досліджень в туризмі.

1. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

	ТЕМИ	Кількість годин для денної/заочної форм навчання			
		ВСЬОГО	у тому числі		
			ЛЕКЦІЇ	ПРАКТИЧНІ (СЕМІНАР)	СРС
Змістовний модуль 1 Теоретичні та методологічні основи географії туризму					
1	Географія туризму як наукова дисципліна	10	2	2	6
2	Методологія та методика географічних досліджень в туризмі	10	2	2	6
3	Загальні закономірності та фактори просторового розвитку туризму	10	2	2	6
РАЗОМ ЗА ЗМІСТОВНИМ МОДУЛЕМ 1		30	6	6	18
Змістовний модуль 2 Туристичні ресурси світу					
4	Природні туристичні ресурси світу	15	2	2	11
5	Антропогенні туристичні ресурси світу	15	4	2	9
РАЗОМ ЗА ЗМІСТОВНИМ МОДУЛЕМ 2		30	6	4	20
Змістовний модуль 3 Географія спеціальних видів туризму					
6	Географія рекреаційних видів туризму	12	2	2	8
7	Географія активних видів туризму	12	2	2	8
8	Географія культурно-пізнавального туризму	12	2	1	9
9	Географія ділового туризму	12	2	1	9
10	Географія релігійного туризму	12	2	2	8
РАЗОМ ЗА ЗМІСТОВНИМ МОДУЛЕМ 3		60	10	8	42
РАЗОМ ЗА I СЕМЕСТР		120	22	18	80

ПРАКТИЧНІ ТА СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ

Змістовний модуль 1 Теоретичні та методологічні основи географії туризму

Заняття 1

Тема. Географія туризму як наукова дисципліна.

Питання для обговорення:

1. Географія туризму як наука.
2. Мета дослідження географії туризму
3. Історія розвитку географії туризму
4. Сучасні теорії та концепції географії туризму.
5. Методологічні підходи до географічних досліджень в туризмі.
6. Характеристика окремих методів збору географічної інформації
7. Метод класифікації.
8. Типологічний метод.
9. Картографічний метод та особливості його використання в географії туризму

Коментарі до виконання практичного завдання:

1. Для того, щоб виконати завдання 1, необхідно згадати поняття “рекреація” та “туризм”, зрозуміти різницю між поняттями “рекреаційна географія” та “географія туризму”, звернути увагу на предмет дослідження обох наук. Визначити тлумачення цих понять авторами у поданих схемах, знайти аргументи на користь. Знайти протиріччя. Запропонувати власне бачення.
2. Виконуючи завдання 2, необхідно продемонструвати розуміння значення (теоретичне або практичне) досліджень, що ведуться в межах географії туризму, для розвитку туризму та науки про нього.
3. При виконанні завдання 3 необхідно підібрати фактичний матеріал, який би свідчив на користь і, навпаки, заперечував обрану концепцію або теорію.

Рекомендовані джерела:

1. A Research Agenda for Tourism Geographies (2019) Edited by Dieter K. Müller, Umeå University, Sweden. 192 p.
2. Alan A. Lew (Editor-in-Chief) (2014) Special Issue: New research paradigms in tourism geography, Tourism Geographies, 16:1, 1, DOI: [10.1080/14616688.2013.865950](https://doi.org/10.1080/14616688.2013.865950)
3. Доценко А.І. Географія туризму. Київ: Університет "Україна", 2020. 176 с.
4. Кузик С.П. Географія міжнародного туризму. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2019. 271 с.

Заняття 2

Тема. Методологія та методика географічних досліджень в туризмі

Питання для обговорення:

1. Методологічні підходи до географічних досліджень в туризмі.
2. Характеристика окремих методів збору географічної інформації
3. Метод класифікації.
4. Типологічний метод.
5. Картографічний метод та особливості його використання в географії туризму

Коментарі до виконання практичного завдання:

1. Для виконання завдання 1 необхідно продумати, яка інформація могла б охарактеризувати сучасне місце країни на ринку туристичних послуг, які дані є у

вільному доступі (URL: knoema.com), якими методами її обробити, щоб отримати нові дані, якими методами представити цю інформацію читачу.

2. Виконуючи **завдання 2**, звернути увагу на склад основних груп та типів країн, виділити спільне та відмінне. У висновках до завдання відмітити, чим метод класифікації відрізняється від методу типізації, та як це позначається на результатах.

Рекомендовані джерела:

1. Williams S. Lew A. (2018) *Tourism Geography: Critical Perspectives on Tourism, Place, Space and Experience*. London-New-York: Routledge. 328 p.
2. Бейдик О.О. Словник-довідник з географії туризму, рекреації та рекреаційної географії. Київ: Палітра, 1997. 130с.
3. Кузик С.П. Географія міжнародного туризму. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2019. 271 с.
4. Світовий атлас даних. URL: knoema.com
5. Ткаченко Т.Г. Географія туризму. Харків: ХНАУ, 2020. – 223 с.

Заняття 3

Тема. Загальні закономірності та фактори просторового розвитку туризму

Питання для обговорення

1. Закономірності розвитку туризму
2. Підходи до класифікації факторів розвитку туризму
3. Фактори розвитку рекреаційних комплексів
4. Фактори міжнародного туристичного поділу праці.

Коментарі до виконання практичного завдання:

1. Виконуючи **завдання 1**, бажано користуватися фактичним матеріалом (URL: knoema.com) та робити порівняння між країнами, наводячи діаметрально протилежні приклади.
2. Виконуючи **завдання 2**, необхідно продемонструвати глибоке розуміння взаємозв'язків між окремими факторами розвитку туризму та обсягами туристичних потоків, вміння оцінювати характер та глибину їх впливу. Бажано аргументувати свою відповідь фактичними даними. У висновках узагальнюємо думку про характер та ступінь впливу різних чинників на розвиток туризму.

Рекомендовані джерела:

1. Williams S. Lew A. (2018) *Tourism Geography: Critical Perspectives on Tourism, Place, Space and Experience*. London-New-York: Routledge. 328 p.
2. Бейдик О.О. Словник-довідник з географії туризму, рекреації та рекреаційної географії. Київ: Палітра, 1997. 130с.
3. Кузик С.П. Географія міжнародного туризму. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2019. 271 с.
4. Світовий атлас даних. URL: knoema.com
5. Ткаченко Т.Г. Географія туризму. Харків: ХНАУ, 2020. – 223 с.

Змістовний модуль 2 Туристичні ресурси світу

Заняття 4

Природні туристичні ресурси світу

Питання для обговорення:

1. Опис рельєфу Землі та ареалів, найбільш придатних для розвитку туризму
2. Кліматичні рекреаційні ресурси світу

3. Водні рекреаційні ресурси світу
4. Гідромінеральні рекреаційні ресурси світу
5. Ландшафтні рекреаційні ресурси світу
6. Біотичні ресурси світу
7. Природні туристичні ресурси регіонів світу

Коментарі до виконання практичного завдання:

1. Виконуючи **завдання 1**, звернути увагу на клас комфортності, до якого належить той чи інший курорт. У висновках відобразити взаємозв'язок між розміщенням курорту та його часовою комфортністю. Звернути увагу на розміщення курорту відносно основних ринків туристичного попиту: країн Західної Європи, США та Японії.
2. У **завданні 2**, обрахувавши різницю висот у кожній з європейських країн, виконати групування країн: країни з найменшим (від 140 до 1000 м), середнім (від 1001 до 3000 м) та найбільшим (більше 3001 м) перепадами висот. Групи країн позначити на карті (рис.6) відповідним кольором. У висновках пояснити взаємозв'язок між різницею висот в країні та її природним різноманіттям і причину його існування.
3. **Мета завдання 3** – узагальнити та систематизувати знання щодо природних ресурсів світу. Коротко описати основні переваги та недоліки природних ресурсів континентів. У висновках встановити взаємозв'язок між природно-ресурсним потенціалом континенту, його заселеністю, реальним та потенційним туристичним попитом.

Рекомендовані джерела:

1. Williams S. Lew A. (2018) *Tourism Geography: Critical Perspectives on Tourism, Place, Space and Experience*. London-New-York: Routledge. 328 p.
2. Алешугіна Н.О., Барановська О.В., Барановський М.О., Зеленська О.О., Смаль І.В., Філоненко І.М. Рекреаційно-туристичні ресурси України з основами туристичного ресурсознавства. Ніжин: ФОП Лук'яненко В.В. ТПК «Орхідея», 2015. 492 с.
3. Доценко А.І. *Географія туризму*. Київ: Університет «Україна», 2020. – 176 с.
4. Кузик С.П. *Географія міжнародного туризму*. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2019. 271 с.

Заняття 5

Антропогенні туристичні ресурси світу

Питання для обговорення:

1. Особливості антропогенних туристичних ресурсів китайського цивілізаційного регіону.
2. Особливості антропогенних туристичних ресурсів індійського цивілізаційного регіону.
3. Особливості антропогенних туристичних ресурсів японського цивілізаційного регіону.
4. Особливості антропогенних туристичних ресурсів західного цивілізаційного регіону.
5. Особливості антропогенних туристичних ресурсів православного цивілізаційного регіону.
6. Особливості антропогенних туристичних ресурсів латиноамериканського цивілізаційного регіону.
7. Особливості антропогенних туристичних ресурсів африканського цивілізаційного регіону.

Коментарі до виконання практичного завдання:

1. **Завдання 1** має на меті узагальнити, виділити найголовніше та закріпити відомості щодо особливостей антропогенних туристичних ресурсів основних цивілізаційних регіонів світу.
2. **Завдання 2** спрямоване на поглиблення знань щодо географії пам'яток Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.

Рекомендовані джерела:

1. Williams S. Lew A. (2018) *Tourism Geography: Critical Perspectives on Tourism, Place, Space and Experience*. London-New-York: Routledge. 328 p.
2. Алешугіна Н.О., Барановська О.В., Барановський М.О., Зеленська О.О., Смаль І.В., Філоненко І.М. Рекреаційно-туристичні ресурси України з основами туристичного ресурсознавства. Ніжин: ФОП Лук'яненко В.В. ТПК «Орхідея», 2015. 492 с.
3. Доценко А.І. Географія туризму. Київ: Університет «Україна», 2020. – 176 с.
4. Кузик С.П. Географія міжнародного туризму. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2019. 271 с.

Змістовний модуль 3 Географія спеціальних видів туризму

Заняття 6

Тема. Географія рекреаційних видів туризму

Питання для обговорення:

1. Основні приморські курортні райони світу
2. Особливості просторового розподілу туристичних потоків у пляжно-відпочинковому туризмі
3. Особливості розвитку пляжного туризму в туристичних регіонах світу
4. Характерні риси круїзного туризму
5. Основні круїзні території світу
6. Річкові круїзи
7. Особливості лікувально-оздоровчого туризму
8. Види лікувально-оздоровчих курортів та їх поширення
9. Розвиток оздоровчо-лікувального туризму в туристичних регіонах світу

Коментарі до виконання практичного завдання:

Завдання має на меті поглибити знання щодо розвитку круїзного туризму у світі, формувати навички роботи з картою.

Завдання для самостійної роботи (номенклатура):

Знайдіть на карті та вивчіть розташування наступних географічних об'єктів

Моря: Середземне, Адріатичне, Тірренське, Іонічне, Егейське, Мармурове, Чорне, Балтійське, Північне, Норвезьке, Карибське, Червоне, Південно-Китайське, Яванське, Андаманське

Затоки: Біскайська, Ботнічна, Акабська, Сіамська

Острови: Капрі, Іск'я, Мальта, Кіпр, Балеарські о-ви, Корсика, Сардинія, Сицилія, Канарські о-ви, о-ви Мадейра, Бермудські о-ви, Багамські о-ви, Куба, Ямайка, Гаїті, Малі Антільські о-ви, Сейшельські о-ви, Маврикій, Занзібар, Шрі-Ланка, Мальдівські, Суматра, Ява, Балі, Калімантан, Нова Гвінея, Сулавесі, Гавайські о-ви, Галапагоські о-ви.

Рекомендовані джерела:

1. Lew A., Hall C. (2008) *World Geography of Travel and Tourism: A Regional Approach*. 376 p.
2. Географія туризму: опор. конспект лекцій, завдання до самост. роботи студентів, плани семінар. занять, тести для студентів спец. 242 "Туризм" / уклад.: Коцупей В. М., Миронов Ю. Б. Львів: Вид-во Львів. торг.-екон. ун-ту, 2017. 107 с.
3. Кузик С.П. Географія міжнародного туризму. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2019. 271 с.
4. Ткаченко Т.Г. Географія туризму. Харків: ХНАУ, 2020. – 223 с.
5. Ярченко Ю.В. Географія туризму. Маріуполь: ПДТУ, 2019. 226 с.

Заняття 7

Тема. Географія активних видів туризму

Питання для обговорення:

1. Активний, спортивний, пригодницький туризм: співвідношення понять.
2. Пригодницькі туристичні райони світу
3. Особливості трекінгу на різних континентах
4. Географія гірського туризму
5. Географія гірськолижного туризму
6. Фактори розвитку дайвінгу та основні дайвінг-райони світу
7. Фактори розвитку рафтингу. Найкращі рафтинг-ресурси світу
8. Фактори розвитку серфінгу. Найкращі райони для розвитку серфінгу.
9. Географія інших видів пригодницького туризму.

Коментарі до виконання практичного завдання:

Завдання поглиблює знання щодо трекінгових маршрутів Європою. Описуючи маршрути, звернути увагу на довжину та тривалість маршруту, довколишні ландшафти та цікаві пам'ятки на маршруті.

Завдання для самостійної роботи (номенклатура):

Знайдіть на карті та вивчіть розташування наступних географічних об'єктів:

Гори: Альпи, Татри, Карпати, Кавказ, Маанселькя, Скандинавські гори; Хібіни, Уральські гори; Тянь-Шань, Гіндукуш, Памір, Тибет, Каракорум, Гімалаї; Кордильєри, Скелясті гори, Аппалачі; Атлаські гори, Кіліманджаро, Рувензорі, Драконові гори;

Дайвінг-райони: Австралія - Великий Бар'єрний риф; Мексика – п-в Каліфорнія, Мексиканська Рів'єра, о.Косумель; Таїланд – о.Пхукет; Єгипет – Шарм-ель-Шейх; Беліз – заповідник “Бар'єрний риф”, Еквадор – Галапагоські о-ви, США – Гавайські о-ви; Мальдівські о-ви;

Світові центри серфінгу: Сафага, Дахаб (Єгипет), береги Акабської затоки, о. Сал, (Кабо Верде), Тарифа (Гібралтарська протока, Іспанія), п-в Корнуолл (Великобританія), Гаваї, штати Каліфорнія і Флорида у США.

Рекомендовані джерела:

1. Lew A., Hall C. (2008) World Geography of Travel and Tourism: A Regional Approach.. 376 р.
2. Географія туризму: опор. конспект лекцій, завдання до самост. роботи студентів, плани семінар. занять, тести для студентів спец. 242 "Туризм" / уклад.: Коцупей В. М., Миронов Ю. Б. Львів: Вид-во Львів. торг.-екон. ун-ту, 2017. 107 с.
3. Доценко А.І. Географія туризму. Київ: Університет «Україна», 2020. – 176 с.
4. Кузик С.П. Географія міжнародного туризму. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2019. 271 с.
5. Ярченко Ю.В. Географія туризму. Маріуполь: ПДТУ, 2019. 226 с.

Заняття 8

Тема. Географія культурно-пізнавального та ділового видів туризму

Питання для обговорення:

1. Види та географія мистецько-літературного туризму
2. Види та географія історико-археологічного туризму
3. Ресурси для розвитку та географія військово-історичного туризму

4. Географія музейного туризму. Найбільш відомі музеї світу.
5. Географія історико-архітектурного туризму
6. Географія релігійно-пізнавального туризму. Її відмінність від географії паломництва.
7. Фактори розвитку та географія культурно-етнографічного туризму
8. Географія ностальгічного туризму
9. Географія природно-пізнавального туризму. Його відмінність від екологічного
10. Основні дестинації подієвого туризму
11. Сутність, значення та види ділового туризму
12. Географія бізнес-подорожей
13. Географія конгресово-виставкового туризму
14. 4. Особливості та географія інсентив-туризму

Коментарі до виконання практичного завдання:

Обираючи твір для складання маршруту, необхідно звернути увагу на те, щоб його дія відбувалась в реально існуючих містах або селах та була пов'язана з декількома локаціями.

Описуючи маршрут, називаємо:

- локацію,
- подію, що тут відбувалась, описану у творі,
- об'єкти на локації, з якими була пов'язана ця дія,
- ваші пропозиції щодо удосконалення існуючих або створення нових об'єктів, для того, щоб маршрут був цікавим та насиченим,
- завдання для квесту у цій локації.

Рекомендовані джерела:

1. Lew A., Hall C. (2008) World Geography of Travel and Tourism: A Regional Approach.. 376 р.
2. Географія туризму: опор. конспект лекцій, завдання до самост. роботи студентів, плани семінар. занять, тести для студентів спец. 242 "Туризм" / уклад.: Коцупей В. М., Миронов Ю. Б. Львів: Вид-во Львів. торг.-екон. ун-ту, 2017. 107 с.
3. Кузик С.П. Географія міжнародного туризму. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2019. 271 с.
4. Ткаченко Т.Г. Географія туризму. Харків: ХНАУ, 2020. – 223 с.
5. Ярченко Ю.В. Географія туризму. Маріуполь: ПДТУ, 2019. 226 с.

Заняття 9

Тема. Географія релігійного туризму

Питання для обговорення:

1. Сутність релігійного туризму.
2. Районування світу за поширеними релігіями
3. Центри християнського паломництва
4. Центри паломництва мусульман
5. Центри буддійського паломництва
6. Інші релігійні центри

Завдання для самостійної роботи (номенклатура):

Знайдіть на карті та вивчіть розташування наступних географічних об'єктів:

Релігійні центри світу: Єрусалим, Рим, Турин, Неаполь, Барі, Аахен, Трір, Віттенберг, Женева, Цюрих, Париж, Лурд, Шартр, Сантьяго-ді-Компостелла, Авіла, Фатима, Ченстохова, Сергіїв Посад, Соловецькі острови, Козельськ, о.Валаам, Санкт-Петербург, Москва, Київ, Почаїв, Стамбул, Афон, Олександрія, Апаресіда (Бразилія), Гуадалупе (Мексика), Мекка, Медина, Кайруан, Хеврон, Багдад, Кербела (Ірак), Неджеф (Ірак), Самарканд (Узбекистан),

Лумбіні (Непал), Бодхгая (Індія), Сарнатх (Індія), Кушінара (Індія), Канді (Шрі-Ланка), Нара (Японія), Бадрінатх (Індія), Палітана (Індія).

Рекомендовані джерела:

1. Lew A., Hall C. (2008) *World Geography of Travel and Tourism: A Regional Approach*. 376 р.
2. Географія туризму: опор. конспект лекцій, завдання до самост. роботи студентів, плани семінар. занять, тести для студентів спец. 242 "Туризм" / уклад.: Коцупей В. М., Миронов Ю. Б. Львів: Вид-во Львів. торг.-екон. ун-ту, 2017. 107 с.
3. Доценко А.І. Географія туризму. Київ: Університет «Україна», 2020. – 176 с.
4. Кузик С.П. Географія міжнародного туризму. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2019. 271 с.
5. Ярченко Ю.В. Географія туризму. Маріуполь: ПДТУ, 2019. 226 с.

ІНДИВІДУАЛЬНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Індивідуальна робота студентів має творчо-пошуковий характер і має сприяти розвитку у студента вміння критично мислити, оцінювати сучасний стан та тенденції розвитку рекреаційної географії, визначати проблеми, що супроводжують розвиток даної галузі та самостійно шукати шляхи виходу з даної ситуації, творчо опрацьовувати інформацію.

Результати індивідуальної роботи оформляються у вигляді реферату, який подається викладачеві для перевірки в установленій термін.

Теми індивідуальних робіт:

1. Природні рекреаційно-туристичні ресурси ...*(будь-яка країна світу)*
2. Антропогенні рекреаційно-туристичні ресурси ... *(будь-яка країна світу)*
3. Розвиток рекреаційного туризму ... *(будь який туристичний регіон або країна світу).*
4. Розвиток круїзного туризму в ...*(будь який туристичний регіон або країна світу).*
5. Розвиток лікувально-оздоровчого туризму в ...*(будь який туристичний регіон або країна світу).*
6. Розвиток активних видів туризму в ...*(будь який туристичний регіон або країна світу).*
7. Розвиток культурно-пізнавального туризму в ...*(будь який туристичний регіон або країна світу).*
8. Розвиток подійного туризму в ...*(будь який туристичний регіон або країна світу).*
9. Розвиток релігійного туризму в ...*(будь який туристичний регіон або країна світу).*
10. Розвиток ділового туризму в ...*(будь який туристичний регіон або країна світу).*
11. Розвиток екологічного туризму в ...*(будь який туристичний регіон або країна світу).*
12. Розвиток сільського туризму в ...*(будь який туристичний регіон або країна світу).*
13. Розвиток готельного господарства в ...*(будь який туристичний регіон або країна світу).*
14. Розвиток санаторно-курортного господарства в ...*(будь який туристичний регіон або країна світу).*
15. Розвиток транспортної системи в ...*(будь який туристичний регіон або країна світу).*
16. Розвиток розважальних закладів в ...*(будь який туристичний регіон або країна світу).*

Питання до заліку з дисципліни “Географія туризму”

1. Туризм як об'єкт географічного дослідження.
2. Історія розвитку географії туризму як науки.
3. Сучасні теорії та концепції географії туризму.
4. Методологічні підходи до географічних досліджень в туризмі.
5. Характеристика окремих методів збору географічної інформації
6. Картографічний метод та особливості його використання в географії туризму
7. Закономірності розвитку туризму
8. Фактори розвитку рекреаційних комплексів
9. Характеристика кліматичних рекреаційних ресурсів світу
10. Характеристика водних рекреаційних ресурсів світу
11. Характеристика гідромінеральних рекреаційних ресурсів світу
12. Характеристика ландшафтних рекреаційних ресурсів світу
13. Характеристика орографічних рекреаційних ресурсів світу
14. Характеристика біотичних рекреаційних ресурсів світу
15. Характеристика природних туристичних ресурсів регіонів світу
16. Характеристика внеску китайської цивілізації в формування антропогенних ресурсів світу
17. Характеристика внеску індійської цивілізації в формування антропогенних ресурсів світу
18. Характеристика внеску японської цивілізації в формування антропогенних ресурсів світу
19. Характеристика внеску західної цивілізації в формування антропогенних ресурсів світу
20. Характеристика внеску православної цивілізації в формування антропогенних ресурсів світу
21. Характеристика внеску мусульманської цивілізації в формування антропогенних ресурсів світу
22. Характеристика внеску латиноамериканської цивілізації в формування антропогенних ресурсів світу
23. Характеристика внеску африканської цивілізації в формування антропогенних ресурсів світу
24. Географія туризму із метою відпочинку і розваг
25. Географія круїзного туризму
26. Географія лікувально-оздоровчого туризму
27. Географія спортивного та пригодницького туризму.
28. Географія наземних видів туризму
29. Географія гірських видів туризму
30. Географія водних видів туризму
31. Географія культурно-пізнавального туризму
32. Географія подійного туризму
33. Сутність, значення та види ділового туризму
34. Географія ділового туризму
35. Географія релігійного туризму

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Модуль за тематичним планом дисципліни та форма контролю	Кількість балів
Модуль 1. Теоретичні та методологічні основи географії туризму	0... 15
1 Поточний контроль	0... 5
2 Оцінка за практичні роботи	0... 5
3 Модульна робота	0... 5
Модуль 2. Туристичні ресурси світу	0... 15
1 Поточний контроль	0... 5
2 Оцінка за практичні роботи	0... 5
4 Модульна робота	0... 5
Модуль 3. Географія спеціальних видів туризму	0... 30
1 Поточний контроль	0... 5
2 Оцінка за практичні роботи	0... 5
3 Географічна номенклатура	0... 5
4 Індивідуальна робота	0... 10
5 Модульна робота	0... 5
Підсумкова оцінка поточного контролю за 1-й семестр	0... 60
Залік	0... 40

МІНІМАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ

З тими студентами, які до проведення підсумкового семестрового контролю не встигли виконати всі обов'язкові види робіт та мають підсумкову оцінку від 35 до 59 балів (за шкалою оцінювання), проводяться додаткові індивідуальні заняття, за результатами яких визначається, наскільки глибоко засвоєний матеріал, та чи необхідне повторне вивчення дисципліни.

Дисципліну можна вважати такою, що засвоєна, якщо студент:

1) знає:

- що таке географія туризму, її предмет та завдання;
- може назвати сучасні концепції географії туризму;
- може перерахувати основні методи збору інформації для проведення географічних досліджень в галузі туризму;
- туристичні регіони та райони світу;
- основні закономірності та тенденції розподілу туристичних потоків у світі;
- особливості просторового розповсюдження туристичних ресурсів природного та антропогенного походження;
- географію відпочинкового, оздоровчо-лікувального, круїзного, спортивного, культурно-пізнавального, ділового, релігійного туризму;
- особливості секторів туристичної індустрії у різних регіонах світу;
- особливості національної та регіональної туристичної індустрії.

2.) вміє:

- використовувати методи географічних досліджень в туризмі;
- знаходити взаємозв'язки між рівнем економічного розвитку та рівнем розвитку туризму та туристичної індустрії країн світу;
- запропонувати маршрути спеціалізованих видів туризму Україною, Європою та світом;
- давати характеристику туристичних комплексів регіонів світу.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

БАЗОВА

1. A Research Agenda for Tourism Geographies (2019) Edited by Dieter K. Müller, Umeå University, Sweden. 192 p.
2. Lew A., Hall C. (2008) World Geography of Travel and Tourism: A Regional Approach.. 376 p.
3. Williams S. Lew A. (2018) Tourism Geography: Critical Perspectives on Tourism, Place, Space and Experience. London-New-York: Routledge. 328 p.
4. Доценко А.І. Географія туризму. Київ: Університет «Україна», 2020. – 176 с.
5. Кузик С.П. Географія міжнародного туризму. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2018. 268 с.
6. Ткаченко Т.Г. Географія туризму. Харків: ХНАУ, 2020. – 223 с.
7. Ярченко Ю.В. Географія туризму. Маріуполь: ПДТУ, 2019. 226 с.

ДОДАТКОВА

1. Alan A. Lew (Editor-in-Chief) (2014) Special Issue: New research paradigms in tourism geography, Tourism Geographies, 16:1, 1, DOI: [10.1080/14616688.2013.865950](https://doi.org/10.1080/14616688.2013.865950)
2. Handbook of Globalisation and Tourism (2019) Edited by Dallen J. Timothy, Arizona State University, US. 360 p.
3. International Tourism Highlights 2023. URL: <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284424986>
4. Kowalczyk A. Geografia turystyki. Warszawa : Wydawnictwo Naukowe PWN, 2000. 287 s.
5. Алешугіна Н.О., Барановська О.В., Барановський М.О., Зеленська О.О., Смаль І.В., Філоненко І.М.. Рекреаційно-туристичні ресурси України з основами туристичного ресурсознавства: навчальний посібник. Ніжин, 2015. 492 с.
6. Бейдик О.О. Словник-довідник з географії туризму, рекреації та рекреаційної географії К.: Палітра, 1997. 130с.
7. Блій Г. де, Мулер Пітер. Географія: світи, регіони, концепти. К.: Либідь, 2004. 740 с.
8. Поколюдна М.М. Рекреаційна географія. Харків: ХНАМГ, 2012. 275 с.
9. Поколюдна М.М. Рекреаційні комплекси світу: конспект лекцій. Харків: ХНАМГ, 2012. 174 с.
10. Смаль І. В. Географія туризму : навч. посіб. Ніжин : ПП Лисенко М. М., 2011. 575 с.
11. Смаль І. В. Географія туризму та рекреація: словник-довідник. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2010. 208 с
12. Філіпенко А.С. Економіка зарубіжних країн . Київ: Либідь, 2012. 416 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Ua-travels: мандруй та надихайся. URL: <https://ua-travels.in.ua/>
2. ВСВІТИ – все, що тебе вражає. URL: <http://vsviti.com.ua/>
3. Все для студента. URL: twirpx.com
4. Все про туризм: туристична бібліотека. URL: tourlib.net
5. Державна служба статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
6. Звіти Всесвітньої туристської організації. URL: <https://tourlib.net/wto.htm>
7. Наукова бібліотека НУ «Чернігівська політехніка» (м.Чернігів, вул.Шевченка, 95)
8. Світовий атлас даних. URL: knoema.com
9. Туризм. Головне управління статистики в Чернігівській області URL: <https://www.chernigivstat.gov.ua/statdani/Turizm/index.php>
10. Туристичний портал «Зручно тревел». URL: <https://zruchno.travel/?lang=ua>
11. Чернігівська обласна універсальна наукова бібліотека ім.В.Г.Короленка (м.Чернігів, пр-т Миру, 41)
12. Чернігівщина туристична. URL: <https://chernihivregion.travel/>